

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

75. ÅRGANG

23. FEBRUAR 1963

A V I N N H O L D E T :
KIRKE OG SHOW (LEDER) - «NONNER» MED OG UTEN
SLØR - KATOLSK FORUMS SEMESTERPROGRAM - JUAN
AV KORSET PÅ NORSK - HYRDEBREV OG FASTEMANDAT
- BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATUR

NR
4

NESTE NUMMER UTKOMMER 9. MARS 1963

FASTELAVNSFEST

til inntekt for feriehemmet
«PERSBRÅTEN»

i foreningslokalet, Akersveien 5, Oslo.

Lørdag 23. februar kl. 17.00: BARNEAFTEN.

Søndag 24. februar kl. 18.30: FOR VOKSNE.

LODDSSALG fra kl. 10.30. — Kafé.

Mariakongregasjonen.

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent hverdager
kl. 10—13, 16—20.
Lørdag kl. 10—12.30.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Oslo
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Oslo
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Arendal
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Arendal
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Bergen
Marias Minde		
St. Franciskusøstre-nes Moderhus	}	Bergen
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikael Kirke		
St. Mikael Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

Fasteprøker.

ST. OLAVS KIRKE, Oslo:
Hver søndag i fastetiden ved pater J. Boekema.

ST. HALLVARD KIRKE, Oslo, ved sogneprest p. Albert Castricum, O.F.M.:
Søndag 3. mars kl. 11: «Størst av dem er kjærligheten.» 1. Kor. 3, 13.
Søndag 10. mars kl. 11: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte — —. Mark. 12, 30.

Utsalg!

Et lite skred av bare gode bøker på utsalg fra mandag 25. februar i

ST. OLAV BOKHANDEL
Akersvn. 5, Oslo.

Åpent 9—16, lørdag 9—14.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 6. mars: Andakt i St. Josephs Kapell kl. 19.30.

Deretter samvær i foreningslokalet.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 24. FEBRUAR (Søndag Quinquagesima): Ep. 1. Kor. 13, 1—3. Ev. Luk. 18, 31—43.
Mandag og tirsdag: Ferialdager. Onsdag: Askeonsdag. Torsdag, fredag og lørdag: Ferialdager.

SØNDAG 3. MARS (1. Søndag i Fasten): Alle ukens hverdager: Ferialdager.

SØNDAG 10. MARS (2. Søndag i Fasten): Ep. 1. Tess. 4, 1—7. Ev. Matth. 17, 1—9.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stillemesse	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 m.eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsv. 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kloster, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.30
STAVANGER: St. Svitthun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 221	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20 221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558 Mariabeimen, Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Elisabeth Inst. St. Mikael kirke, Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

KIRKE OG SHOW

En radio-debatt om helbredelse og tro har skapt diverse vibrasjoner i folkemeningen. Begjærlig griper offentligheten etter spenningen ved de dramatiske og uløselige motsetninger, og det skal ikke stå hverken på middagsavisenes redaksjoner eller på NRK's programsekretærer: Den fanatiske sektpredikanten og den radikale helsedirektøren i samme studio var riktig en godbit. Her rekker nok det store publikum og programlederen hverandre hånden. Men dermed er igrunnen intet — eller svært lite — bevist.

Aage Samuelsens og Karl Evangs sammenstøt i Studio 19 hadde vel neppe andre følger enn at kirkens og kristendommens *public image* i Norge kanskje er skjøvet enda noen sentimeter lenger ut i den folkelige forenkling som har fått lov til å feste seg etter krigen: At religion dessverre ofte arter seg som et slags trangsynt og intolerant galematias, der misbrukte og løsrevne bibelsteder anvendes på hva som helst — Fellesmarked og folkehelse, dans og avhold. Vulgærprotestantismens «ville frukter» har mer skrikende farver enn hverdagslig statskirkelighet og faller mer i øynene. Ingen skal heller beskyldes lutherske biskoper og prester for å sette de markskrikeriske og overspente utbryterne altfor ettertrykkelig på plass — vi er langt fra Augustanas myndighet overfor «svermerne».

Vi skal ikke — i tillegg til så mange andre — utbre oss om debattens tema. I forbifarten er vi forresten så ubeskjedne å peke på at vi allerede for tre år siden skrev disse linjene i «St. Olav»:

«Helsedirektøren, hvis kulturpolitiske virksomhet vi ofte har vært dypt uenige i, begrenser seg her (dvs. i sin kritikk av Samuelsens) med uangrikelig objektivitet til det som faller inn under hans kompetanse og embedsmannsplikt: Sunnhet og sykdom. Det burde gjøre det mulig at der over Aage Samuelsens opprørende virksomhet omsider kom et Pauli ord fra dem hvis kompetanse er den kristne forkynnelse her i landet. Deres hårdnakkede taushet er pinlig.»

Efter radio-debatten nylig er det endog grunn til å reise spørsmålet om ikke en revisjon av kvakksalver-loven tvinger seg frem. En forkynnelse som gjør det til en tross og samvittighetssak å greie seg uten legehjelp er ikke bare dypt ukristelig. Den bør også, efter vår mening,

komme i strid med forutsetningene for det ansvars-sammenfunnet vi har bygget opp — det vil si med norsk lov.

I virkeligheten er det en annen side ved dette, og enkelte tidligere radio- eller TV-programmer, som interesserer oss her og nå, og som vi har streift innledningsvis.

Dette er show.

Både NRK og TV-seksjonen har spesial-medarbeidere for religiøse programmer, noen av dem yter et utmerket og samvittighetsfullt arbeid. Kanskje kunne de i sine egne programmer gitt debattformen en bredere plass — blant annet var det vel bedre at en fikk samtaleprogrammer om noen av spenningene i norsk kristenliv enn at de så villig utleveres sensasjonspressen og show-avdelingen til fri avbenyttelse. Dermed skifter de nemlig perspektiv — det er ofte *underholdningsverdien* som kommer i forgrunnen. Innleggene skal ha snert og programmet skal ha både tempo og temperatur av en annen art, og redaktøren eller programlederen fristes til å satse på det bizarre og ytterliggående, og bringe sammen de mest skrikende ytterligheter. Som Arnulf Øverland «setter igang» et program om Stat og Kirke (uansett at han taler om noe annet) kan Aage Samuelsens uartikulerte rop og Karl Evangs skarpe dialektikk danne en kontrast som i hvert fall ikke *kjeder* lytterne og seerne. At en under denne tvekampformen, hvor enighet og sindig kompromiss er dødsdømt på forhånd, kaster et dypt alvorlig problemstoff uformidlet og uforklart rett inn i hjemmene, bekymrer en seg ikke videre om. Men kirken bør bekymre seg. Og oppdage at alt ikke er bra, bare den «er med»: Det er på tide at den tar sitt forhold til massemedia og deres mulige misbruk opp til en mer bevisst ettertanke.

«Folk tar ikke feil av hvor ukristelige slike meninger er», sies det tillitsfullt. Ajoda, det gjør de: De finner nok meningene gale, som oss andre, men de vet ikke alltid hvor ukristelige de er. De vet nemlig simpelthen lite om hva kristendom er. Leser en hva prester og ledende legfolk skriver slik på det jevne, ser en snart at de

(Forts. neste side)

Uformidlet og uforklart — rett inn i hjemmet.

«NONNER»

TO UKEBLAD

Ukeblader og ukeblader er to ting — minst. I denne folkelige masselesning (i Norge kjøpes der ca. 100 millioner ukeblader pr. år — i en befolkning på 3,5 millioner!) er der veldig sprang i kvalitet, fra et blad til et annet, fra et nummer til det neste, fra det ene artikkel- eller fortellingsoppslaget til det andre. Det som er sikkert, er at millioner av mennesker ute og hjemme ubevisst, livet igjennom, får sitt følelses-, fantasi- og tankeliv påvirket av denne underholdningspressen — på godt og på ondt. Deres forestillinger om verdier, om hva som gjør livet rikt og menneskelig, om hva kjærlighet og lykke er, om hva som teller mest i et medmenneske, om hvem de skal beundre og efterligne, kan ikke så sjelden spores tilbake til denne lesningen. Og igjen gjelder den dobbelte målestokk: På godt og på ondt.

Dette er et eksempel på hva ukepressen — positivt og negativt — kan inngi sine lesere om et emne som ligger oss særlig på hjerte: *Menneskers vigsel til Gud i ordenslivet. Foran oss ligger to ukeblad — et norsk og et fransk. (Eksemplet kunne godt hatt den motsatte rollefordeling!) Begge bragte ved årsskiftet et artikkeloppslag om kvinner i ordenslivet — under to vidt forskjellige synsvinkler. Det er disse to synsvinklene vi vil stanse ved her, fordi de utgjør et talende eksempel på det ansvar pennens folk, ikke minst i den alminnelige, folkelige underholdningspresse, har for sine leseres sinn og livsfølelse. Noe av dette er en trist, dum og vulgær prosa. Noe rører tvert om ved det aller dypeste i menneskehjertet og tilværelsen. Les, sammenlign — og velg!*

Ukebladet med det gamle og forpliktende navn «Hjemmet» bringer sikkert år om annet adskillig godt og berikende stoff på sine sider. Men en artikkel av Tove Elias-Nielsen om «Nonner — som har kastet sløret» kommer avgjort i en annen kategori. Der kan skrives

farlig ofte overtrekker kristendommens faktiske konto i vårt etter hvert nokså avkristnede folk. De burde lese avisenes og ukebladenes leserbrev snarere enn sine kristelige patente kollegers akademisk formede eller fromt oppbyggelige artikler. «Aftenposten»s, «Morgenposten»s, «Dagbladet»s og «Aktuell»s sukk fra leserne over religiøse spørsmål er til å få forstand av — de avslører ikke sjelden avgrunner av religiøs forvirring og uvitenhet. Med gjennomsnittlig tolv års religionsundervisning + konfirmasjon på baken er Ola Nordmann som regel fremdeles i høy grad i villrede og moden for voksen-katekese. Enn om litt av det norske kristenfolks noe ensprede lengsel etter «vekkelse» simpelthen — *qua* energi og innsats, ofervilje og fonds — ble overført på et prosjekt som mer og mer trenger prioritet i norsk kristendom: En opinionsgruppe som i tidens språk forteller mennesker saklig og informerende hva kristendom er?

HRM.

og filmes med smak og verdighet om det fåtall ordenssøstre som, kanskje etter mange år i kloster, føler det som en uoverkommelig ting å fortsette med sitt ordensliv og mener seg samvittighetsforpliktet til å tre ut. Bøker og filmer («Nonnens historie» av Kathryn Hulme er vel den mest kjente) om dette emnet viser at det er mulig. Det har imidlertid avfødt et skred av interesse for saken, der ekte medfølelse, nyfikenhet, sensasjonslyst og aggressiv uvitenhet ofte opptrer i en nokså illeluktende blanding. Det er da også det som er skjedd her. La oss se bort fra billedstoffet, hvor det blant annet understrekes unødig smakløst at enkelte ex-nonner ikke bare har latt hodesløret, men også nær sagt ethvert annet klesplagg falle i sine nye «livskall». Det er i teksten at en finner den egentlige forsimpning av emnet.

STAKKARS VERONICA

Veronica Gray, ordinær, lettpåkledd og oppkrøllet i en sofa, smiler profesjonelt til leseren. Hun er en irsk fotomodell som har vært fire år i kloster. Ufrivillig komisk er hennes «betroelser» fra et underlig kloster, der man skrifter(?) for priorinner og der det er «synd» å tenke på sin familie! Og hva gikk hun ikke glipp av! «Bare det å ta på seg nylonstrømper og nylonundertøy ga henne følelsen av å sveve! Og når en eller annen som så henne i de fine, nye klærne smilte og sa at det er jo aldeles som å se Anita Ekberg (både ex-nonnen og artikkelforfatterinnen oppfatter visst dette som en kompliment) — så spurte hun forfjamset: «Hvem er Anita Ekberg?» Så måtte Veronica forklare at hun på fire år ikke hadde lest eller sett en eneste avis. I klosteret ble bare de aller mest brennaktuelle verdensbegivenhetene lest høyt for nonnene av priorinnen.»

Stakkars Veronica — idag går det bedre. Som mannequin tjener hun «adskillige tusen kroner måneden, privat er hun både tilbedt og omsvermet». Overgangen er tydeligvis total — fra å tilbe til å bli tilbedt: «Den tidligere nonnen kjører sin egen smarte, hvite sportsbil. Og det neste blir vel filmen.»

Dette lystent resignerte «vel» er ubetalelig.

«En produsent», heter det videre, «har tilbudt henne en rolle i en film om seg selv (skal vel være om h e n n e selv) — og den skulle få titelen: «Jeg var en tenåringsnonne —».

Men se — her sa Veronica nei. Åpenbart til overraskelse for hennes omgivelser er der en slags usynlig grense et steds ute i all plattheten som hun stanser ved: «Litt dårlig samvittighet har hun vel saktens også ved å ha sviktet sitt kall», heter det kokett medfølende.

DET NYE KALL

Slik fortsetter denne bedrøvelige og temmelig tomhjernede litteratur — spalte opp, spalte ned. Om en fransk eks-novise som løp bort med et sirkus («det var trangen til eventyr som dro meg like sterkt som før religionen, og jeg var nødt til å følge mitt nye kall»). Om en annen

- MED OG UTEN SLØR

TO SYNSVINKLER

som ender i et harem. Om en tredje som poserer for tvilsomme fotografer.

Midt i dette søl dukker plutselig prins Philip Mountbattens høyst respektable mor opp (hun levde årevis i kloster). Og om Dionne-femlingene, hvorav en tok sløret, heter det fintfølede, da en av søstrene dør: «Nyheten gjorde et dypt inntrykk. Samlet hadde Dionne-femlingene vært en av de store sensasjoner i verden. Nå var det bare fire av pikene igjen.»

Noen slags begripelse av hva det er som får tusener av unge mennesker verden over til å velge klosterlivet (og fullføre det gjennom et helt liv), søker en forgyves. Aspirantene må være religiøst forkvaklet eller «kjenner ikke livet» — den beskrivelse av «livet» som er innlagt i ex-nonnens skjebne er forøvrig like avslørende for artikkelen som for dem. Men en altfor kort forståelse av menneskeverdet både i og utenfor klosteret er ikke alt. En har å utsette på denne artikkelen. Her gramses og gramses — nærgående rykter og formodninger som er like løse som de er ufine. Produktet avrundes(!) med en fantasifull skrekkskildring av livet i et karmelittkloster, med detaljer som har meget liten dekning i virkeligheten.

På dette stadium i lesningen tenker man på at «Hjemmet», ifølge en oppgave forholdsvis nylig, har noe slikt som 130 000 kjøpere (og vel 3—4 ganger så mange lesere!) hver uke, og forbauses over at noen overhodet vil kalle seg ansvarlig redaktør for akkurat det artikkel-valget i et ellers lesverdige og hederlige ukeblad.

DEN ANDRE MULIGHET

Klosterlivet er fremmedartet og ukjent for de aller fleste nordmenn. Det har selvfølgelig sine mer eller min-

dre aktverdige «fracfall», som alle menneskelige og religiøse institusjoner. I katolske land nyter det en selvfølgelig respekt. Men om nå spanieres og italieneres forståelse for — la oss si Frelsesarméen eller de lutherske Diakonissene — ble formet først og fremst gjennom betroelser fra dem som led skibbrudd i disse kallene eller direkte skeiet ut, om det nå var fordi de aldri hadde passet inn i dem og oppdager det sent, eller fordi de simpelthen svek og trampet på det beste i seg selv? Parallellen fortjener ettertanke.

Det franske ukebladet har ganske visst alle fordelene: Det kan blant annet satse på en høyere folkeopplysning enn her hjemme, når det gjelder dette særlige emnet. Men det har også gått redeligere til sin oppgave: Det har spurt ordensfolk — de tilpassede — om ordenslivets vesen. Derfor blir overgangen fra den ene artikkel til den annen som å vende seg fra grumset til krystallklart vann.

Hva sier så disse søstrene, som fremdeles foretrekker sitt kloster for nattklubben og motesalongen, om sitt eget liv? En karmelittsøster blir spurt ut om hun føler seg fri i det strenge livet hun selv har valgt: «Gud har vist meg en ny side ved friheten, den som frigjør fra egoismen. Gud hindrer ikke vår frihet, en kunne like gjerne si at utspringet hindrer elvens løp: Gud er min kilde og mitt osean. Jeg kommer fra Ham, jeg er til ved Ham, jeg er underveis mot Ham. Er moren en «hindring» for det barnet hun bærer i seg selv?»

En dominikanerinne: «Å gå i kloster betyr ikke at en gir avkall på kjærligheten. En slipper taket i det som bare er bilder, for å gripe virkeligheten bak bildene. Det er å selge alt en har for å kjøpe den egentlige skatt. Nei — det er nok riktigere å si at det er å la Gud få en. Gud kaller. En svarer: Ja. Og det er det hele.»

VI ER SYNDERE

En cistersiensesøster sier: «Jeg er såvisst ikke noen «hellig sjel». Dersom en sier at en «ofrer seg i syndernes sted», betyr det jo at en selv regner seg som anderledes, som ikke-synder. Jeg kan ikke fordra den tankegangen. At vi som lever i kloster kanskje skal lide for synderne er kanskje riktig rent teologisk, ennskjønt —. Men jeg vet at vi ordensfolk også er syndere, vi befinner oss i samme båt som de arme stakkarene som krenker Gud».

I skrikende kontrast til den nytelsessyke egoismen og den dårlig skjulte sympati med de «av-slørede»s frivillige og ufrivillige bidrag til skandalepressen som preger «Hjemmet»s artikkel, finner vi disse alvorlige og enkle tankene av en benediktinerinne: «En tror en skal 'gjøre godt igjen' det onde mennesker gjør. En tid trodde jeg at jeg gjennom ofre og bot kunne ta mer og mer av dette på meg selv. Jeg ville gi noe av meg selv til Gud, jeg ville bringe Ham mitt offer. Siden forsto jeg at all min smerte, om den var aldri så stor, ikke kunne utrette noe her. Ett eneste offer er Gud velbehagelig — det som Hans Sønn bragte — og det offeret har allerede sonet alt for

(Forts. neste side)

KATOLSK FORUM

Neuberggaten 15, Oslo.

FOREDRAGSAFTENER 1. SEMESTER 1963.

KATOLSK FORUM (Dominikanernes foredragsaftener) er — uten avgift, entré eller innmeldelsesplikt — åpent for alle som søker forståelse av åndsstrømningene i tiden og deres forhold til katolsk tro, kultur og tenkning. KATOLSK FORUM går med dette program inn i sin 19. sesong.

Tirsdag 5. mars kl. 20:

BISPERS OG KONGERS BY ved antikvar *Bernt Lange*.

Bernt Lange har deltatt i den spennende avdekningen av Middelalderens Oslo — «bispers og kongers by» — der også dominikanerne hadde sitt Olavs-kloster. I et foredrag med lysbilder fører han oss inn i det vesle bysamfunnet, ut fra utgravningene i Gamlebyen, som fremdeles pågår.

Tirsdag 12. mars kl. 20:

KATOLISISMEN OG SAMFUNNSLIVET ved pastor *Edvard Vogt*.

Edvard Vogt, som har spesialisert seg i samfunnsvitenskapelige studier og nylig tok en doktorgrad i Rom over den marxistiske tenkeren Friedrich Engels, vil i dette foredraget vurdere den katolske kirkes arbeide med samfunnsproblemene, ikke minst ut fra pave Johannes XXIII's rundskrivelse «Mater et magistra».

Tirsdag 19. mars kl. 20:

EN KATOLSK NYVURDERING AV DEN NORSKE KIRKE ved pater *Finn Thorn*.

Den lutherske kristendoms over 400 årige tradisjon i Norge innebærer ikke bare «konfesjonelt» og teologisk, men også

kulturelt og folkepsykologisk en utfordring og et problem for den katolske iakttager. Det er under denne synsvinkel pater Thorn skisserer en «nyvurdering», innenfor rammen av moderne katolsk økumenikk.

Tirsdag 26. mars kl. 20:

MARIAKULTEN — ET FREMMEDLEGEME I KRISTENDOMMEN? ved pater *Albert Raulin*.

Mange protestanter ser på den plass og betydning katolikker gir Jesu Mor i sin tro og sitt fromhetsliv som en hindring for enhet — ja som noe uantagelig. Pater Raulin viser hvorfor katolske kristne må se denne del av sin tro som intimt og organisk forbundet med kristendommen som helhet.

Tirsdag 2. april kl. 20:

SIGRID UNDET SOM HISTORIKER ved pater *Hallvard Rieber-Mohn*.

At Sigrid Undset som dikter har gitt oss vår fantasi middelalder, føler vel de fleste. Men Sigrid Undset var også forsker — bak dikterbragden lå grundige og omfattende studier. Det er denne veien inn i middelalderens sinn pater Rieber-Mohn ber tar opp, i rekken av sine Undset-foredrag.

Til dekning av annonseutgifter, trykning m. v. vil der en aften i semestret bli anledning til frivillige kollektbidrag til Katolsk Forums virksomhet. Programmet for 2. semester 1963 vil foreligge tidlig på høsten. Både materiell støtte, kritikk, råd og forslag mottas med takk av Prioeren for Dominikanerne, Neuberggaten 15, Oslo NV.

oss alle. Det som vi har å gjøre, er å tro på gyldigheten av dette offer. Tro at 'vi er frelst av nåde, og at Kristus har gjenreist oss med Seg og satt oss ved sin side i himmelen'. Før var det jeg selv som ville gi noe. Nå vet jeg, at hva jeg gir, er ikke lenger mitt. Jeg må få det som gave, før jeg kan gi det.»

En annen søster, som blir spurt om prøvelsene i klosteret: «Om jeg finner bønnen vanskelig? Nei — det måtte da være hvis jeg fant på å kreve Gud til regnskap. Men en kan føle seg rystet, ja opprørt over all urettferdigheten i verden — denne avskyelige form for det onde. I en tid som vår ville det være utenkelig at en ikke i det kontemplative liv følte verden hvile tungt på seg, dens urettferdighet og angst — 'som om jeg selv hadde ansvaret', sier St. Exupéry. Faktisk har vi jo ansvaret. Det ansvaret bærer vi overfor Gud. Det er vår oppgave i Kirken.»

En karmelittsøster sammenfatter med enkelhet og kraft det som har samlet disse kvinnene om én og samme oppgave, i kjærlighet til Gud og nesten:

«Jeg søker ikke gleden ved Guds nærvær. Jeg søker Ham — Gud selv. Og dersom jeg — hvilket er umulig — hadde å velge mellom en skjærsild med Gud og en himmel uten Ham, så valgte jeg den første. Der er ikke et eneste av de mennesker som et sekund har fattet Hans kjærlighet som kunne svare noe annet.»

Ansvar for menneskers sinn. En kan besmøre det med A søle, med den bittersøte, billige, men for forfatterne og redaksjonen innbringende underholdning godfolk finner i andres menneskelige svik, forfall og elendighet. Der er faktisk idag et verdensmarked for nærgåenheter og sladder. Det er bare å skrive løs, overfladisk, hjerteløst og forsjoflende.

Eller en kan, også i den enkleste ukebladgenre og uten å falle i den livsfjerne, sukkersøte skjønning, vise leserne godheten, sannheten, renheten og motet i menneskehjertet og Alvoret ved å være til, både for dem som svikter og for dem som forblir tro.

Mer innviklet er det ikke.

Juan av Korset på norsk

Få er visst de prester — iallfall på våre breddegrader som våger å anbefale *Juan av Korset* som åndelig veileder for sine skriftebarn. Enda han er Kirkens største lærer når det gjelder det indre liv. Eller nettopp derfor. Det jevne kristenmenneske kan lett komme til å svimle i dette berglandskapet, der en famler seg frem langs avgrunner, og der toppene skjuler seg i mulm og tåke. Juans fire store verker om det «mystiske liv», sjelens liv med Gud, er litt å ligne med fagbøker i medisin: Som kjent hender det ikke sjelden at debutanter i medisinstudiet — for ikke å snakke om legmannen som får fatt i denslags litteratur! — på sin egen kropp kjenner uomtvistelige symptomer på den ene sykdom nifsere enn den annen — etter som han finner dem i boken. Og på samme måte går det lett debutanter i det åndelige liv: Ved lesningen av verker som Juans, tror novisen, som for tre måneder siden knapt visste hva det var å leve i bønnens verden, at han gjennomlever — ja, gjennomlidel — samtlige stadier i det åndelige liv og snart sagt er nær den siste og endelige lutring...

Nå er Juan av Korset imidlertid ikke bare en original og stringent teolog, den store autoritet i mystikkens verden. Han er selv en mystiker — og han er dertil dikter. Det er ikke vanlig å se en kristen mystiker som samtidig er en fullbåren poet. Man tenke bare på en Thérèse av Jesusbarnets bedrøvelige «poesier», frukter av en dekadent oppbyggelsestradisjon, for umiddelbart å kunne konstatere at de to ting ikke nødvendigvis hører sammen. Men for Juan er det altså skjedd. Han er en virkelig dikter, ikke bare fabrikant av oppbyggelige rimerier. Heller ikke utspringer hans dikt bare av en teologs ønske om å omsette i vers en logisk tankebygning. De er et spontant uttrykk for en original persepsjon, som ikke bare er oppfattet med tanken, men gjennomlevd. Det lykkes virkelig Juan ad dikterisk vei å formidle noe av de spesifikt «mystiske» sjelelige erfaringer som han så grundig analyserer i sine teoretiske verker.

Så er det sikkert også *dikteren* Juan av Korset som er den beste innføring til teologen av samme navn, til den åndelige veileder. Og derfor skal vi være Dreyers Forlag ytterst takknemlige, for at det nå har utgitt et lite, vakkert bind med alle Juans viktigste dikt (kanskje på ett nær), tolket av Kristen *Gundelach*. Dessuten har Aasmund *Brynildsen* foretatt et lite utvalg av prosatekster, og forsynt det hele med en suggestiv innledning.

På mange måter appellerer Juan av Korset som dikter til vår egen tid. I motsetning til både middelalderdiktere og de litt senere 1600-talls-poeter kan han virke forbløffende samtidig av oss, takket være sin enkelhet i uttrykksmåten; søkte og vanskelige metaforer er ham fremmede. Hans sprog er nesten dagligdags — men eier allikevel en dyp inderlighet. Versemålet er tilsvarende enkelt, fast og smidig. Alt dette er karakteristisk for mannen. Hans ubønnhørlige vilje til å gå til veis ende på den bane han hadde valgt, til å skjære igjennom alt utenomsnakk, alt føleri, inntil sjelens innerste grunn ligger blottlagt og åpen for Guds inngripen, hans vilje til ikke å hefte seg ved noe av det skapte for ikke å stenge veien

for Skaperen, ikke å støtte seg på sansenes verden, men på Gud alene — den kommer også til syne i hans valg av poetiske virkemidler.

Hvilket er da Juans budskap, hva er det han bærer frem i sine dikt, hva er det han søker å uttrykke som er av en slik natur at han må ta sin tilflukt til poesien?

Det meste av den slette poesi som er prestert av religiøse forfattere er av «positiv» natur, — når de søker *uttrykket*, er det først og fremst for å lovprise Guds velgjerninger. Juan vet at den autentiske gudsopplevelse er uutsigelig, ja, at den gripes og uttrykkes best gjennom negasjoner. Så kan han også her virke forbausende moderne. Det han først og fremst taler om i sine dikt, er ikke den henrevne ekstase, men den bitre sjelelval over en Gud som er fraværende. Det begrep som umiddelbart forbindes med Juan av Korset er «sjelens dunkle natt». Natten er et gjennomgangstema hos Juan og kommer igjen i en rekke nye betydninger og nyanser.

Nå er natten et tema som stadig vender tilbake hos mystikerne. Den er et ledsagefenomen ved enhver mystisk erfaring. Selv mystikeren ser ikke Gud åsyn til åsyn, men «som i et speil, i en gåte»; også han er en troende, også han lider, om enn på et annet plan, under den dunkelhet som er en iboende aspekt av troen og som ingen mystisk erfaring, den være seg aldri så opphøyet, helt kan eliminere. Det lys som Gud omgir seg med er så sterkt at det for oss fortoner seg som mørke, det slår oss med blindhet. Derfor taler også mystikerne om et «lysende mørke» som gudsopplevelsens egentlige element. Men mørket får en enda mer gjennomgripende betydning. Fra erkjennelsens plan trenger det inn på det moralske, og får også der en vesentlig funksjon. Det symboliserer her de trengsler den kristne sjel må igjennom, det avkall på selvet som er nødvendig for at livet med Gud skal bli en realitet. «Om hvetekornet ikke faller i jorden og dør, blir det alene.» Guds verk i mennesket følger alltid den samme rytme, gjennom død til oppstandelse, gjennom

(Forts. neste side)

**AASMUND
BRYNILDSEN**

har i årene etter krigen, både som Dreyers konsulents og som essayist, sikret oss mange fine åndsverdier vi ellers neppe hadde fått hjemført så snart.

fornedrelse til opphøyelse. Gjennom sjelens dunkle natt, gjennom det ytterste mørke frem til beskuelsens klare lys.

Nattens oppgave hos Juan er da en dobbel, ja tredobbel. Den betyr en *renselse*, og dermed betyr den en *tilpasning* til Guds verden, og dermed endelig en *avsløring*, en dunkel åpenbaring og en vei til oppdagelse av Guds verden. Det som er karakteristisk for denne sjelens natt er at man intet vet, og intet føler seg å eie. Under denne aspekt kan den være ensbetydende med en absolutt forlatthetsfølelse. Bevisstheten om å være Gud nær er forsvunnet, selv den rasjonelle underbygning under troen har ikke noen virkelighet lenger. Mennesket lever på dette stadium i en blind tro. Dette er for mystikeren en prøvelse som Gud sender. Den betinges av den uforbikommelige nødvendighet av å skjære helt inn til margen av selvet. Dens varighet kan avhenge av menneskets egen grad av trofasthet.

Og alle disse aspekter kommer igjen i Juans diktning. Når han synger for seg selv sin visshet om Gud, er det ikke en desperat hevdelse av Guds eksistens mot den moderne skepsis, men snarere har vi her å gjøre med den kontemplative tro som det «lysende mørke» avføder.

Han kjenner og vet om den skjulte kilde, han bare ser den ikke:

*Jeg vet så vel at kildevellet springer
skjønt det er natten.*

Men i et annet dikt — *En una noche oscura* — er det natten som en sansenes renselse han betrakter. Hans hus er gått til ro, det vil si, hans sanser er temmet og forstyrret ham ikke mer, han kan fritt liste seg ut og møte sin elskede — Gud:

*I nattens fred og glede
av ingen sett som kunne voldt meg smerte,
hadde jeg til å lede
ei lykte eller kjerte,
jeg lystes frem av flammen i mitt hjerte.*

Her er vi vidne til hva vi kunne kalle sjelens første møte med Gud på det egentlige mystiske plan. Men etter som forholdet skrider frem, kjærligheten vokser seg sterkere og nærmer seg sin fullkommengjørelse, blir Vennen på ny mer fordringsfull og skjuler seg for sjelens blikk. Dette er den avgjørende prøve i mystikerens liv. Uten Gud blir livet uten smak, uten hans nærvær blir det meningsløst. Diktet *Vivo sin vivir en mí* — «Mitt liv er ei i meg» er en pasjonert understrekning av dette, hvordan livet uten Gud blir et ikke-liv, og «jeg dør fordi jeg ikke dør».

Men fullt ut er dette temaet først benyttet og utspilt i den førtistrofede *Cantico Espiritual* — inspirert av Salomos høysang. Allerede åpningslinjen anslår den dramatiske grunnstemningen som preger første del av diktet — den intense, fortvilede, men iherdige søken etter den elskede: *A donde te escondiste* —

*Hvor er det sted du gjemtes
o elskede som rørte meg med klingen!
Du svant lik hjort som skremtes
da jeg var ramt i bringen —
jeg våknet, ropte — men jeg øynet ingen.*

Og så følger da sjelens søken etter Vennen blant skapningene, de som intet annet kan svare enn at han nok har vært her, men ingensteds blant dem er han len-

ger å finne selv. Oversetteren kan vanskelig formå å gjengi originalens fulle sonoritet, som fullkomment formidler dikterens på en gang strenge og ømme uttrykk for sin sorg:

*O skoger, skjønnne hager
plantet av ham på hvem mitt hjerte bier
o eng så grønn og fager
med blomsterbroderier,
si om dere så Ham gå forbi her?*

Og skapningen svarer:

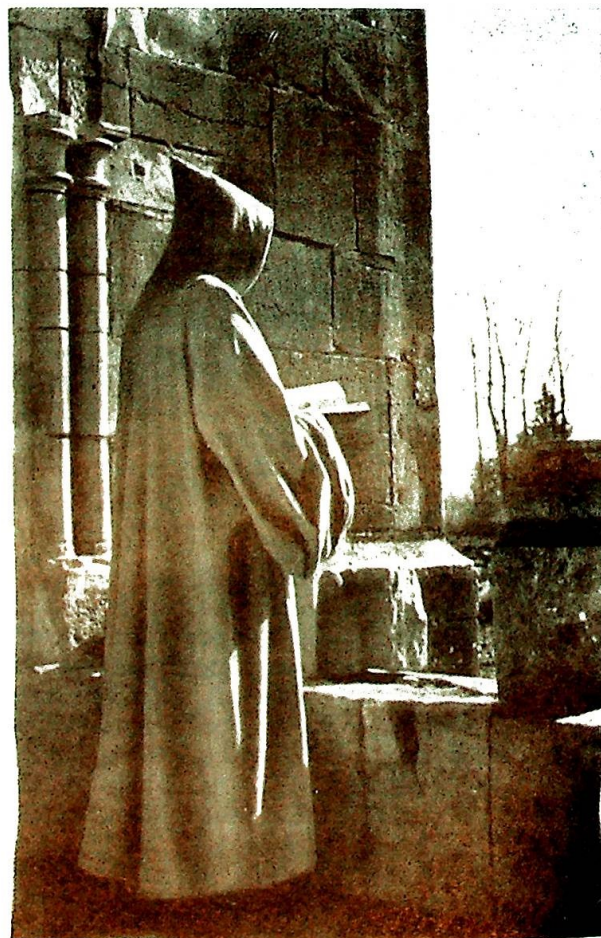
*Vi skimtet ham, han ilte,
men i sin skynding lot han undre skje oss
Han så på oss og smilte
og bare ved å se oss
kunne han i sin egen skjønnhet kle oss.*

Brudens, sjelens klage utløses så i en rekke brennende strofer:

*Jeg kan ei leges mere.
Vær hård, du må meg helt til intet gjøre!
Å, send meg ikke flere
bud som ei bær til øret
det budskap som jeg higer mot å høre!*

Inntil den etterlengtede, den flyktede hjort, endelig viser seg — og sjelens lykke kan få bryte ut i en rekke

(Forts. neste side)

Hyrdebrev for fasten 1963

Jacob Mangers,
ved Guds miskunn og den Apostoliske Stols velvilje
Biskop av Oslo
til Bispedømmets presteskap og øvrige troende
hilsen og velsignelse i Herren!

Høytelskede i Herren.

Som dere alle vet har Hs. Hellighet paven utnevnt en ung norsk prest av Cistercienserordenen, John Willem Gran, til biskop-coadjutor for Oslo katolske bispedømme. Denne utnevnelse må fylle oss alle med glede og takk. Vårt bispedømme trenger nå en ny og ung kraft til å ta fatt på de mange og store oppgaver som foreligger. Og vi kan føle en berettiget stolthet over at valget er falt på en av Norges egne sønner. Det har alltid vært mitt ønske — som det er naturlig — en dag å kunne overdra til en nordmann det embete jeg i så mange år har innehatt, en mann som har alle forutsetninger til å kunne virke med hell blant sine landsmenn og forstå deres lynne og deres behov. Og denne nåde har Gud nå gitt oss.

Dette er en milepel i vår Kirkes historie siden den i 1845 igjen tok opp sitt arbeid i Norge. Vel har vi alt hatt en nordmann som biskop, den høyt skattede Olaf Offerdahl, men han var en gammel mann da han ble utnevnt og vigslet i Roma, og fikk bare virke en meget kort stund. Når bispeembetet nå blir lagt på unge, sterke skuldre, tør vi nære håpet at vårt bispedømme går en rik fremtid imøte. Derfor

har vi all grunn til å glede oss og takke Gud for hans godhet.

Biskop John Gran vil bli bispevigslet søndag «Laetare», 24. mars, i St. Olavs kirke i Oslo. I denne anledning vil jeg gjerne si noen ord om bispeembetets vesen, verdighet og oppgave, så dere alle kan forstå hva forholdet mellom biskop og det katolske folk bør være.

Biskopembetet er av guddommelig opprinnelse.

Det er en kjensgjerning at det troende katolske folk omfatter sin biskop med en ærbødighet og hengivenhet som neppe finnes i andre trossamfunn. Det er ikke biskopens person det her gjelder, men bevisstheten om at Gud selv har utstyrt ham med et guddommelig oppdrag, med guddommelige fullmakter. Biskopen er jo apostlenes etterfølger, etterfølger av de menn som Kristus selv har formet og sendt ut for å forkynne hans glade budskap til all verden: «Liksom Faderen har sendt meg, så sender også jeg dere . . . Ta imot den Hellige Ånd: dersom dere tilgir noen deres synder, da er de tilgitt, dersom dere fastholder

dem, da er de fastholdt» (Joh. 20, 21—23). Liksom apostlene er også biskopene utstyrt med fullmakter som ikke er av denne verden, men som forbinder denne verden med himmelen. De er Guds utkårne, som Kristus selv har utstyrt med fullmakt til å lede en del av hans Kirke og i forening med Kirkens øverste hyrde, apostelen Peters etterfølger, og hele bispekollegiet, å ha omsorg og ansvar for Guds rikes vekst i sjelene og i hele verden.

Biskopen er apostlenes etterfølger ikke bare fordi han selv har gjort det til sitt livs oppgave å forkynde Kristi sannhet og å tenne Kristi kjærlighet i sjelene. Å være apostlenes etterfølger vil ikke bare si å ha den samme kjærlighet til Gud og Kristus som apostlene hadde. Det er selve embetet som Kristus selv har gitt til apostlene som gjør ham til deres etterfølger, et embete som han får ved bispevigslen, når de konsekreerende biskoper legger hendene på hans hode og sier: «Motta den Hellige Ånd» slik som apostlene la hendene på Paulus og Barnabas og sendte dem ut til den gjerning den Hellige Ånd hadde kalt dem til (Apost. Gj. 13, 2—3).

Uten avbrytelse har bispeembetet nå bestått siden innstiftelsen ved Jesus Kristus. Ikke noe embete i verden kan rose seg av en så lang levetid. Konge- og keiserrikker har gjennomgått de største omveltninger og forandringer. Bispeembetet har alltid vært det samme, overgitt fra biskop til biskop som rettmessig etterfølger.

Apostlene selv grunnla forskjellige kristne menigheter og satte dem under ledelsen av en biskop. Slik leser vi i Ap. Gj. at apostelen Paulus innsatte Timoteus og Titus til å styre Kirkene i Efesus og på Kreta.

Helt fra begynnelsen av var alle delkirker inderlig forbundet med Kirken i Roma slik som den hl. Ignatius, biskop av Antiokia, i året 107 gir et herlig vitnesbyrd om: «I spissen for hele Kirken, sier han, står kirken i Roma, som er kjærlighetssambandets forstander. Hver delkirke har sin biskop som overhode som styrer den med sine medhjelpere, prestene og diakonene.» Apostlene hadde da overdradd sin sending til biskopene og i rettmessig etterfølgelse har disse utøvet sitt embete helt til våre dager.

Bispeembetet av i dag er altså i alt vesentlig nøyaktig det samme som apostelembetet. Apostlene hadde ikke fått sin sending fra jordiske makthavere, ikke fra de troende menigheter, men fra Kristus selv, Menneskesønnen og Guds sønn, Vår Herre. Slik får biskopene enda den dag i dag sitt embete, ikke fra noen jordisk makthaver og heller ikke fra menigheten, men fra apostlenes rettmessige etterfølgere. Det er det vi kaller den apostoliske suksisjon. Og bare de som har den, har de fullmakter og den sending som Kristus selv har gitt sine apostler.

I Kirkelovens canon 329 heter det: «Biskopene er apostlenes etterfølgere og etter guddommelig institusjon styrer de under pavens autoritet delkirkene med en fullmakt som tilkommer deres embete.»

Biskopene i ordnede bispedømmer er altså ikke pavens vikarer, men Kristi vikarer, for han sendte ut alle apostler med Peter som den øverste. Og ingen pave vil noensinne kunne røre ved eller avskaffe bispeembetet, for dette embete stammer ikke fra hans overhyrdemakt, men fra Kristi sending. Biskopen er derfor ikke bare en av pavens innsatt embetsmann, men han er etter guddommelig anordning en av Kirkens styrere. Apostelen Paulus sier uttrykkelig: «Ta

vare på dere selv og på hele den hjord som den Hellige Ånd har satt dere til biskoper for, til å styre Guds kirke» (Ap. Gj. 20, 28).

En biskops oppgave og ansvar.

Biskopen er en av den Nye Pakts øverste prester som ved guddommelig fullmakt må ha omsorg for sjelenes frelse, vokte over at den kristne tro blir bevart i all sin renhet og uforfalskethet, at sakramentene blir gyldig og rettelig meddelt og forvaltet. Og det er han som på Skjærtorsdag vigsler de hellige oljer som brukes ved dåpen, ved fermingen, ved altervigsler, ved preste- og bispevigsel, ved sykesalvingen. Slik hviler hele ansvaret for sakramentenes rettmessige forvaltning på biskopen.

Han må være hyrde og lærer for sin hjord som han må omfatte med ekte faderkjærlighet. Og de ord Kristus har sagt til sine apostler: «Gå og lær alle folk å holde alt det jeg har befalt dere,» gjelder også biskopene. Gjennom biskopen taler altså Kristus selv til oss. Ved forkynnelsen av den kristne tros- og morallære bærer han Kristi åpenbaring ren og uforfalsket gjennom alle tidenes omskifting, gjennom alle villfarelser, gjennom all menneskelig svakhet og ondskap. Og når verdens biskoper, forenet i Kristi navn sammen med Kirkens øverste biskop, paven, hever sin røst for å uttale seg om Guds åpenbaring, da hører vi Guds egen røst, eller som den hl. Augustin sier, da hører vi «et ord fra det evige Ord». Og dette ord gjelder som Guds ord for alle mennesker, selv for dem som ikke vil høre eller godta det.

Ved ord og gjerning må biskopen sørge for at den guddommelige livskraft holdes levende i de troendes sjeler og at den stadig blir fornyet og styrket. Kristus har sagt om seg selv at han var den gode hyrde som ga sitt liv for sine får. Og denne oppgave har han også overdradd til apostlene og deres etterfølgere. Apostelen Peter minner om det når han retter denne formaning til biskopene: «De eldste av dere (biskopene) legger jeg på hjerte, som med-eldste... Vokt den hjord som er hos dere og ha omsorg for den, ikke av tvang, men frivillig etter Guds vilje, heller ikke for dårlig vinnings skyld, men av kjærlighet, heller ikke for å råde over delkirkene, men som forbilde for hjorden av fullt hjerte. Da skal dere få herlighetens uvisnelige krone, når hyrdenes hyrde åpenbares» (1. Pet. 5, 1—4).

Uten overdrivelse kan vi vel si at alle verdens biskoper er fylt av denne ånd. Det fikk vi et overbevisende inntrykk av nå på det annet Vatikan-konsil. Der var henimot 2500 biskoper samlet med et eneste mål for øye: i fellesskap å finne ut de beste veier og metoder for å kunne lede de troende på hellighetens sti og føre dem frelst gjennom alle de farer som vår moderne verden legger i veien for den kristne tro og det kristne liv. I fellesskap viste og følte de seg ansvarlige for hele verdens Kirke.

Forholdet mellom biskop og folk.

I korte trekk har jeg, høytelskede i Herren, skissert en biskops veldige oppgave, en oppgave han får ved bispevigslen og så blir satt til å styre en del av Kristi Kirke. Men pliktene er ikke bare biskopens. Også hjorden har sine plikter overfor sin overhyrde: «Så må da alle mennesker se på oss som Kristi tjenere og husholdere over Guds hemmeligheter», sier apostelen Paulus (1. Kor. 4, 1—2). Når det katolske

folk ser opp til sin biskop i dyp ærbødighet, med hengivenhet og kjærlighet, da kommer det jo nettopp av bevisstheten om at han er husholder over Guds hemmeligheter og en virkelig far og hyrde for sin hjord.

Men biskopen er også et skrøpelig, feilende og syndig menneske, og han kan ikke fylle sin oppgave uten at hans ord, belæring og formaninger finner gjenklang hos hjorden, ja mer enn det, uten at de troende selv understøtter ham i bønner og hjelper ham og gjør en positiv innsats. Jeg vil bare legge dere på hjerte de ord som den hl. martyrbiskop Ignatius skrev til forskjellige menigheter da han ble ført til Roma for å bli kastet for ville dyr: «Hold dere til biskopen. Hold sammen med ham for at også Gud skal holde med dere. Hvor biskopen er, der må også folket være, slik som den katolske Kirke er der hvor Kristus Jesus er. Hvor hyrden er, der følger også hjorden.»

Disse herlige ord av en biskop, dødsdømt for sin tro, inneholder alt hva det kristne folk skylder sin biskop, de er et vidunderlig program for det forhold som må være mellom biskop og folk, og de gjelder like meget i vår tid som i martyrtiden. I bønn- og

offerfellesskap, ved iherdig innsats og urokkelig tro, skal må folket stå sammen med sin biskop, som jo bare har den ene tanke og det ene mål: Å se alle lykkelige både for tid og evighet.

*

Høytelskede i Herren. Det er i denne ånd vi må ta imot vår unge biskop og slik lette den ansvarsfulle byrde som blir lagt på hans skuldre. Det er den skjønneste gave og herligste velkomsthilsen vi kan gi ham. Og det vil fra begynnelsen av knytte fellesskapsbåndet mellom oss alle, troens og kjærlighetens bånd, og bli en kilde til rik velsignelse for vår Kirke og hele vårt folk.

Den hellige treenige Gud fyller dere alle med sin nåde, sin velsignelse og kjærligheten til vår hellige Kirke.

Gitt i Oslo 2. februar 1963.

† *Jacob Mangers*,
biskop.

Dette hyrdebrev skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller i fromessen og i høymessen enten fastelavnssøndag eller første søndag i fasten.

Fastemandat for året 1963

- I. Fastebudet som tillater et fullstendig måltid om middagen og et mindre om aftenen (eller omvendt) samt et par stykker brød om morgenen, gjelder i vårt bispedømme *askeonsdag, langfredag, 7. desember* (dagen før Immaculatafesten) og *23. desember*.
- II. *Abstinensbudet*, som forplikter alle som har fylt syv år til å avholde seg fra kjøttmat, gjelder for *alle årets fredager, askeonsdag, 7. desember* og *23. desember*.
- III. Fritatt for abstinensbudet, unntatt *askeonsdag* og *langfredag*, blir 1) de som pleier å få sin mat på spisesteder utenfor hjemmet, 2) gjester hos ikke-katolikker, 3) medlemmer og tjenere hos en husstand der vert eller vertinne ikke er katolikker, 4) syke og rekonvalesenter, 5) de som er på reise.
- IV. Sogneprestene har myndighet til av viktige grunner å dispensere *enkelte* troende fra faste- og abstinensbudet, og alle skriftefedre meddeles hermed samme myndighet for deres skriftebarn.
- V. Som dere alle ser er fastebudet blitt vesentlig lettere enn det var før. Men for at fastetidens ånd likevel skal holdes levende, oppfordrer Kirken alle til å være mer enn ellers ivrige i andaktsøvelsene og å gjøre kjærlighetsgjerninger, særlig mot de trengende og syke. I år anmodes alle særlig innstendig om i fastetiden å be den smertefulle rosenkrans og korsveien for Kirkens store anliggender: *det økumeniske konsil og enhet blant alle kristne*, og hver dag å bringe et lite offer i denne mening. Likeså skal alle som er i stand til det, i fastetiden legge en almisse, avpasset etter deres økonomiske forhold, i de bøsse som skal settes opp i alle kirker og offentlige kapeller med påskrift: «Fastealmisser». Disse fastealmisser skal nyttes til beste for våre kirkelige institusjoner.
- VI. I de såkalte *lukkede tider*, d. e. fra og med *askeonsdag* til og med *første påskedag* og fra og med *første adventssøndag* til og med *julefesten*, må det ikke holdes høytidelige brylluper. I selve *faste- og adventstiden* skal de troende avholde seg fra *dans og andre støyende offentlige forlystelser*.
- VII. Til å oppfylle Kirkens bud om *påskedommunionen fastsettes tiden fra 1. søndag i fasten* til og med *Treenighetsfest*.

Gitt i Oslo 2. februar 1963.

† *Jacob Mangers*,
biskop.

Dette fastemandat skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller Søndag Quinquagesima, både i fromessen og i høymessen.

Nordisk katolsk høyskoleuke

20.-27. juli 1963

Biskop Th. Suhr omgitt av høyskole-deltagere under fjorårets samling på Borrevejlevig.

Også til sommeren blir det en nordisk høyskoleuke for voksne, ektepar såvel som ugifte, over 21 år. Skolen begynner lørdag den 20. juli kl. 18 på feriehemmet Borrevejlevig ved Roskilde fjorden og slutter lørdag den 27. juli.

Ukens leder blir sosialinspektør Gerhard Bungefeldt, Stockholm; pater W. Hertman OFM fra Bergen blir skolens prest.

Høyskolens tema blir i år: Gjenopprettelsen av alt i Kristus, sett under det aktuelle synspunkt: Verden i går, i dag og i morgen — d.v.s. det viktige spørsmål om hvorledes legfolket skal leve troens liv i alle hverdagens forhold, slik at utviklingen i den moderne verden følges opp.

Formiddagens foredrag, stille time og den daglige messe vil foregå på Ledreborg slott. Timene midt på dagen

er fri til alminnelig samvær, bading osv. Dernest følger på Borrevejlevig dagens annet foredrag, gruppediskusjon og om aftenen: rundbordssamtale og kompletorium.

Prisen blir som siste år, med forbehold for eventuelle prisstigninger, D. kr. 102,— pr. person. Barn i alderen 1—7 år kan i begrenset antall medbringes på skolen, hvor de vil bli passet under messen og foredragene. Det vil koste kr. 8,50 pr. dag for barn fra 1—2 år, kr. 11,50 for barn fra 2—7 år. For dem som måtte ønske eneværelse, kan henvises til Motel Roskilde eller Lindenberg kro.

Foldere med detaljert program vil foreligge ca. 15. februar, og kan i Norge fåes ved henvendelse til Aimee Wedset, Wilhelm Færdensvn. 2 A, Oslo NV — tlf. 69 20 36.

strofer nær inspirert av Høysangen. I dristige bilder, hentet fra den jordiske kjærlighet, males her sjelens endelige formæling med den himmelske brudgom.

Det er nok første gang Juan av Korset presenteres for et norsk publikum, og han er for så vidt i gode hender: Kristen Gundelach er kjent for sin sikre hånd i disse ting. Riktignok finner jeg ikke at hans oversettelse kan måle seg med Hjalmar Gullbergs svenske, som kom for noen år siden. Gundelachs noe gammelmødige form, hans litt sprø og veke anslag, yder ikke den spenstige originalen full rettferdighet. Dessuten faller han undertiden i plattheter, og ord fra «folkemålet», som *aure*, *snø* og *glø* er fæle brudd på hans litt presise stil. Begynnelsen til *Vivo sin vivirenmi* er uforståelig, og hele dette diktet kunne trenge en revisjon. Men det skal heller ikke skjules at Juan av Korset ingenlunde er den letteste å oversette, fordi man kan ta seg så få friheter med hans bilder, og alt i alt skal Gundelach ha stor takk og stor honnør for sitt arbeid.

Johannes av Korset: Den levende Kjærlighets flamme. Gjendiktninger av Kristen Gundelach. Innledning og oversettelse av utvalgte prosastykker ved Aasmund Brynildsen. Dreyers Kulturbibliotek 14. 80 s.

For Persbråten

Mariakongregasjonen i Oslo innbyr igjen til en fastelavnsmess til inntekt for feriehemmet «Persbråten». Flittige hender har skapt og skaffet til veie en hel del vakre ting som skal loddes ut. Vi har nå latt bore etter vann som ble funnet rikelig i 60 meters dyp, etter at noen hadde gått med ønskevist! Nå gjelder det anlegg av spring, kraner og avløp som må installeres i huset.

Boringen etter vann var en nødvendighet, da brønnen ikke er stor nok og vannforbruket stadig måtte innskrenkes. Dette har medført ulemper såvel for barnas feriekoloni som for sommerskolen og andre gjester som søkte avkobling på Persbråten. Installasjonene av kjeler, vann- og avløpsrør får vi ikke gratis, og vi håper derfor at mange vil finne veien til foreningslokalet på fastelavnssøndag og støtte en god sak. Det blir også holdt en barneaften lørdag ettermiddag. Alle er velkommen.

F. J. Fischedick.

Lydbåndtjenesten

Katolsk Film- og Lydbåndtjeneste ber om å få opplyst: Liste over opptak av lydbånd fåes som tidligere meddelt ved henvendelse til St. Olav Bokhandel, Akersvn. 5, Oslo. Bestillingen må imidlertid være skriftlig. Prisen for utlån er satt ned fra kr. 10,— til kr. 5,— pr. bånd.

BLIKK på TIDEN

SVIKTEN

■ Moderne overtro er emnet for en lederartikkel av redaktør Ingar Hagen («Vårt Land» 6. februar), som ryster på hodet av ukebladenes magi- og stjerne-spalter og ytterliggående ikke-kristne sekters proselytisme. At han kaller skjebnetro for «middelaldersk» er forresten ikke så veltruffent: Nettopp middelalderens virkelighetsoppfatning ga mennesker en intens kristen sans for den frie vilje og ansvaret ved den. Skjebnetroen er hedensk, mens den kristne middelalder understreker *valgets* alvor.

Men riktig er det jo at tendensen til religionssurrogater i vår tid avslører to ting: Et religiøst vacuum og en skjev kristen forkynnelse. Her er endog en gryende mistanke om hva som er i veien:

«Er det læreprekenen som svikter, kristendomsundervisningen, eller i det hele oppsedingen i kristen tro og etikk?»

Det er svært vanlig å vise til kristendomsundervisningen når dette spørsmål drøftes. Og den tør nok ha sin andel i utviklingen, — ikke i og for seg fordi den svikter, men fordi den dels har fått mindre timetall, dels fordi vekten ikke lenger legges på å innøve et bestemt lærestoff.

Men det kan være grunn til å reise spørsmålet om ikke også forkynnelsen i mer direkte mening har sin del av ansvaret. Det læremessige og den bibelske læresubstans var utvilsomt tidligere et sterkere islett i forkynnelsen. Læreprekener og bibelske foredrag tør ha kommet noe i skyggen for den rent appellerende og oppbyggelige forkynnelse.»

Det er heller mildt sagt. Vårt land er et amatør-teologiens eldorado, der et skrikende behov for saklig og kompetent *informasjon* om kristendom lenge har gjort seg gjeldende i den brede offentlighet. Hvordan nå norske kristne løfter denne oppgaven: For all del kall det ikke «læreprekener og bibelske foredrag». De «får» på villstrå det her gjelder, befinner seg forlengst langt utenfor deres rekkevidde, og må møtes der hvor de befinner seg, av kristne mennesker som taler deres eget språk om deres egne problemer, ikke kristelige klisjéer.

SMAKLØST

■ Den danske studenten, Poul Houe, som i ly av grove forsømmelser i norsk sykehus-administrasjon og -kontroll, figurerte som amatør-kirurg på Vardø Sykehus, er igjen i Norge, i påvente av at hans sak kommer opp. At han er siktet for graverende forhold, som fosterdrap og en kirurgisk og medisinsk «praksis» som nødvendigvis må ha medført livsfare for pasientene, (tyveri av sprit blir her sekundært), synes ikke å hemme den geskjeftige smartness i å ane profitt i sensasjonen. Vi følger godt med her hjemme, når vi vil: Såvel Mrs. *Finkbine* som Suzanne *van der Put* «solgte» til sensasjonspressen historiene om de tragedier som, på morens bestemmelse, kostet deres egne barn livet. Også i den siktede Poul Houe er der visst en slags «historie» som kan vise seg innbringende. En middagsavis kan fortelle at han nå oppholder seg

«i Oslo der han sammen med forfatteren Odd Hjorth Sørensen arbeider med en bok om virksomheten i Vardø. Boken skal etter planen utgis i Norge av Ernst G. Mortensens forlag og det er også meningen at den skal utgis på et dansk forlag. Avsnitt fra boken kommer likeledes i norske og danske ukeblader.»

Vi synes ikke den danske studentens påståtte sjarm, popularitet og utvilsomme hell gjør smakløsheten ved dette vesentlig mindre — sakens kjerne er og forblir alvorlig: Det *tunge* moralske og juridiske ansvar for spill med liv og død, som

underholdningsindustrien, inntil dom er felt, bør la få ligge urørt, selv om det — koster.

VARSELSKUDD

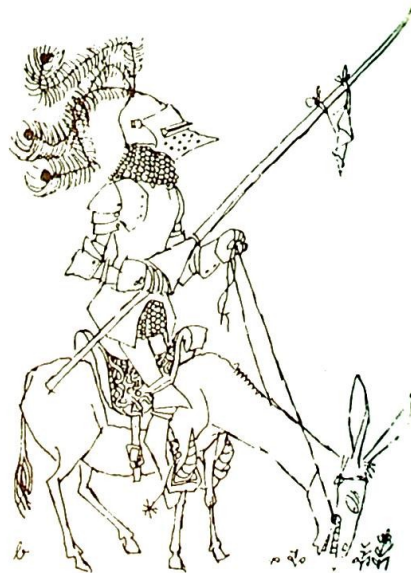
■ Den lutherske Oslo-bispen Johannes Smemo er en sindig mann som neppe tar munnen for full — det stemmer visst dårlig med både hans temperament og hans utsatte stilling som uoffisiell primas i et kirkesamfunn der både lære- og annen tukt egentlig er et uløselig problem i våre dager. I sin årsberetning, hvorav vesentlige avsnitt er trykt som kronikk i «Vårt Land» (13. februar), kommer han blant annet inn på det stadig gnagende spørsmål om statskirkeordningen. Selv er han foreløpig tydeligvis forsiktig optimistisk, når det gjelder dens fordeler og fremtid, dog ikke uten forbehold som rette vedkommende visst gjør klokt i å oppfatte som et klart og tydelig skudd for baugen, når det avfyres fra en så fredssommelig skanse:

«Problematikken i dette forholdet (Stat og kirke) tør bli tydeligere og tydeligere for stadig flere. Fremdeles er det vel forholdsvis få som trekker de radikale konsekvenser av spenningen og forlanger statskirkens opphevelse. Men en rolig overveielse, helst uten altfor betent tilknytning til konkrete stridsspørsmål, tør overbevise stadig flere om at alternativene er ganske klare: enten må krigstidens og den nærmeste etterkrigstids krav om større åndelig selvstyre for kirken prinsipielt forstås og praktisk realiseres, eller det går — på lengre eller kortere sikt — mot en oppløsning av det statskirke-forhold som Norden jo snart er alene om. En kanskje langsom, men konsekvent utvikling i retning av en «folkekirke» som ikke ganske enkelt er en ekte Jesu Kristi kirke i og for folket, men hvor «folket» bestemmer endog over tro og lære, er rett og slett umulig. Den virkelig levende menighet vil da måtte vite om en grense — og ta konsekvensene av det.»

NÆRSYNT

■ Norges Dissentering er et forhandlings- og samarbeidsråd for noen av de viktigste av de protestantiske samfunn som står uten for den norske statskirke. Det har en dyktig leder i dr. Alf Lier, og har nå på nyåret vært samlet til rådslagninger for første gang siden 1956. Av et avisreferat fra begivenheten leser vi blant annet, med noen forbauselse, at tinget «vil ikke ha friskoler». Det har aldri, heter det, «vært tingets mening å arbeide for egne folkeskoler, selv om vi får dem gratis».

Er nå dét en vel betenkt uttalelse, i et tideverv da det om-sider begynner å demre for selv meget maktglade skolepolitikere at vi visst ikke tar foreldreansvaret og skolefriheten helt demokratisk alvorlig her hjemme. Om en ser litt lenger enn til sin egen nese, sitt eget personalproblem, sine aktuelle planer og muligheter for idag å reise en friskole, skal det jo ikke så meget fantasi til, for å ane at det for kristne mennesker vil bli mer og mer påtrengende å ha sikret friskolen livsrett, etter som samfunnet og statsskolene bøyer av under avkristningens press. Også her kommer en før eller siden til en «grense» — noen synes den forlengst er nådd — da den kristne oppdragelse *fremtvinger* friskolen, fordi statsskolen utvanner, forvansker eller isolerer pedagogisk den religion som for kristne mennesker er selve båndet i både kunnskapstilegnelsen og karakterdannelsen.

LITTERATUR

En mer standhaftig ridder for en god og rettferdig sak møter vi da i en lederartikkel i «Aftenposten» (13. februar), som blant annet fastslår:

«Også i Oslo bystyre gav Arbeiderpartiet etterhvert opp sin motstand mot private skoler. Nu får Kristelig Gymnasium sin kommunale bevilgning. St. Sunniva-skolen likeså, mens Rudolf Steiner-skolen merkelig nok fikk nei fra det ene parti.

Nu bør vi få klarlagt de private skolers stilling og status i vårt land. Noen skoler er, som man forstår, på sett og vis blitt anerkjent og funnet verdige til støtte fra stat og kommune, og andre skoler fortsetter striden.

De private skoler dekker et klart behov. Vi synes ikke det burde være noen som helst tvil om at private skoler som gir elevene samme kunnskapsmengde som de offentlige skoler og som tilfredsstiller kravene til utstyr og undervisning, må ha krav på offentlig støtte. I andre land er ikke dette noe strids-spørsmål. I våre naboland f. eks. får de private skoler såvel økonomisk som moralsk støtte av de offentlige myndigheter.

Vi synes departementet skulle følge de borgerlige partiers råd om å utrede de private skolers stilling i vårt land. Vi bør få en lov som fastsetter disse skolers rettigheter. Vi tror ikke det blir noen virkelig ro omkring spørsmålet før departementet går med på å foreta seg noe mer enn bare å yde en viss støtte av praktiske grunner.»

LANGSYNT

■ Dr. og stortingsmann Per Lønning, som i likhet med en av humoristen Fredrik Stabel's figurer må være et «dobbel-menneske» — minst! — etter hans arbeidskapasitet og litterære produksjon å dømme, har nylig («Morgenposten»s kronikk 14. februar) anmeldt en ny og opplysende bok om de kristnes kår i jernteppelandene, som vi alt har omtalt i «St. Olav». Her skriver han innledningsvis noen linjer som treffer så riktig at de godt tåler å bli sitert for seg, som litt av en tankevekker. Sameksistensens nødvendighet kan nemlig gjøre selv de sarte humanistiske sjeler en smule søvnige etterhvert, og få dem til å omtale terror som «sosiale eksperimenter» og hjernevask som aftenkurser i fremskrittvennlighet. Virkeligheten er mindre gemytlig, og høylydte snork på enkelte hold gjør det stadig aktuelt å minne om det:

«En av de første nyheter Kringkastingen oppløftet våre hjerter med i julen, var meldingen om tusener som hadde søkt til den katolske katedral i Peking til julegudstjeneste. Hvert eneste år kommer der lignende meldinger fra en eller annen kommunistisk hovedstad, beregnet på å gi den øvrige verden inntrykk av at her hersker det full trosfrihet og stor åndelig idyll. Og Vestens nyhetsformidlere hopper alltid på limpinnen, inspirert av julens almindelige hygge og velvilje, og gir meldingen den «publicity» som var beregnet.

I virkeligheten er dette med religionsfriheten i den kommunistiske verden et like mangfoldig som nedslående tema. I dagens situasjon er kirkens kår bak jernteppet uhyre vekslende fra land til land. Best er de formodentlig i Polen, der staten i den etter-stalinske periode ikke har funnet det opportunt å ta noen storkonflikt med den meget sterke romerske kirke— ennsi da har hatt muligheter for å blande seg inn i dens indre liv og plasere «pålidelige» folk på bispestolene. Formodentlig er Polen det eneste land hvor den katolske kirke kan sies å ha relativt anstendige kår i kommunistverdenen. Skjønt heller ikke der har det de siste årene manglet «episoder». — Den absolutte motpol er China, der terroren og hjernevasken ingen grenser kjenner, og hvor alt som offisiell kirkeledelse heter, protestantisk såvel som katolsk, er besatt med effektivt hjernevaskede, hvis iver for å tjene regimet er stor, men hvis sans for kirkens oppgave i verden synes å være noe svakere. Det mangler ikke på martyrer som ikke ville følge denne veien; ikke få av dem ble forresten angitt og anklaget nettopp av dem som idag er «kirkeledere». De herrer som holder julemesse i Peking, er for lengst bannlyst i Roma — der er ingen grunn til å kanonisere dem i Wittenberg heller.»

Frater Candidus.

Erik Krag
om
Dostojevskij

Professor Erik Krag, som har utgitt en betydelig bok om den store russiske dikteren Dostojevskij, frukten av et livs studium.

Erik Krag: «Dostojevskij».
Gyldendal Norsk Forlag. 1962. 380 s.

Erik Krag er professor i slavisk litteratur ved Universitetet i Oslo, og ansett som en av Skandinavias fremste Dostojevskij-kjennere.

Allerede i gymnasie-tiden lærte Erik Krag seg russisk på egen hånd, for å kunne lese Dostojevskijs diktning på original-sproget. At han ville bli forsker, vitenskapsmann, var Krag aldri i tvil om. Hans opprinnelige interesse var naturvitenskapen, men han endte i studiet av russisk sprog og litteratur.

Med en slik bakgrunn er det naturlig at professor Krag måtte føle trang og kravet til å meddele sitt kjennskap om Fjodor Dostojevskij (1821—81), til en større krets enn den han rekker som universitetslærer — og nå foreligger hans bok om dikteren.

I den foreliggende bok om Dostojevskij har prof. Krag konsentrert seg om dikterens verk. Av hensyn til bokens omfang har han vært så godt som avskåret fra å komme inn på det sproglige og stilistiske, og av biografisk stoff har Krag tatt med bare det som han fant absolutt nødvendig til forståelse av diktningen.

Innenfor 380 sider, inndelt i seksten avsnitt, ruller så Erik Krag opp for leseren Dostojevskijs levende og geniale diktning. Fra debut-verket «Fattige folk» over hans noveller, småfortellinger, romanfragmenter og romaner til «Brødrene Karamazov», som avslutter hans dikteriske virksomhet.

Som forsker er prof. Krag særlig opptatt av hemmeligheten ved det arkitektoniske, ved komposisjonen. Det merkes særlig godt i denne boken, hvor han fra det endelige verk går tilbake til dikterens eget utgangspunkt. Derfra tar han så leseren med inn i dikterens kamp med stoffet og tiden. Slik Erik Krag har løst oppgaven, blir det ikke bare interessant og spennende, men også meget lærerikt.

Dostojevskijs diktning er forankret i hans spørsmål om hva livet og mennesket egentlig er. Han så på mennesket som en hemmelighet han ville arbeide med, fordi han selv ville være menneske. I de første arbeider merker vi hans sans for den

menneskelige psyke, men det metafysiske aspekt mangler. I denne perioden blir han imidlertid stillet overfor de to spørsmål, som senere førte til at han måtte forkaste det naturalistiske menneske-syn. Etter fangenskapet i Sibir (1849—59), møter vi så den Dostojevskij som, ut fra sitt kristne syn, tar hele sin dikteriske fantasi til hjelp for å vise at i det kompliserte forhold mellom skyld—anger—soning må mennesket frigjøres ved at noe utenfor det selv går inn i det og levendegjør det. Det blir en diktning om menneskets indre liv, et spørsmål om Guds eksistens og kampen om mennesket.

Erik Krag har ikke gitt en konsentrert oversikt over disse meget vanskelige og innfløkte spørsmål. La oss håpe at han får anledning å skrive den boken han har antydnet i et intervju. Der vil han blant annet ta opp problemet om det ondes eksistens i verden, som Dostojevskij har reist med slik kraft i «Brødrene Karamazov».

Spørsmålet om Guds eksistens pinte Dostojevskij hele hans liv. Ikke som et abstrakt spørsmål, men fordi det er uløselig knyttet sammen med spørsmålet om menneskets eksistens. I et brev han skrev like etter løslatelsen fra tukthuset får disse tanker et karakteristisk uttrykk: «Hvor har jeg ikke vært pint — og hvor pines jeg ikke fremdeles — av denne hete lengsel etter troen, en lengsel som er desto sterkere, dess flere beviser jeg finner mot troen. Allikevel skjenker Gud meg undertiden øyeblikk av fullkommen ro, og i slike øyeblikk har jeg formulert min trosbekjennelse. Denne bekjennelsen er for meg klar på alle punkter, og den er meg hellig. I all sin enkelhet lyder den slik: Jeg tror at det ikke finnes noe skjønnere, noe dypere, ikke noe så dragende, så sant, så klokt, så modig og så fullkomment som Kristus. Atter og atter fylles jeg av tanken på Hans brennende kjærlighet, og jeg sier til meg selv at Hans like ikke bare ikke finnes, men ikke kan finnes. Jeg sier enda mere: hvis noen bragte meg beviset for at sannheten ikke er i Kristus, og hvis sannheten i virkeligheten ikke var hos Kristus — da ville jeg heller være med Kristus enn med sannheten».

En katolikk vil, når han leser de siste linjene, uvilkarlig måtte tenke på Mester Eckeharts ord om Gud og sannheten.

At det ikke alltid er de — tilsynelatende — store begivenheter som gir dikteren de impulser han trenger, gir Erik Krag oss mange bevis for. Det kan være et ansikt i mengden som får ham til å stanse opp, eller en liten notis i en avis. Det er en kjennsgjerning, som vel ikke er alt for overraskende, at mange av de grufulle forbrytelser vi blir vitne til i Dostojevskijs bøker, er hentet rett ut av hverdagen.

Det er også et faktum — sier Krag — at det i hele verdenslitteraturen knapt gis noen dikter med Dostojevskijs evne til å overta fra andre og samtidig gjøre det lånte nytt og originalt, det skulle da være Shakespeare. Dikteren løfter det hele opp i et høyere plan, gir det en ny kvalitet. Dikterisk alkymi, kaller Krag det så treffende.

Med slike glimt fører prof. Krag oss inn i dikterens verden. Sterkt konsentrert presenterer han Dostojevskijs verker, analyserer og vurderer. Han gir oss utdrag av de første kritikker, og av de senere. Forskningsresultater som er kommet til i de siste år er ført à jour. Vi får innblikk i dikterens etterlatte papirer, hans arbeids- og notatbøker. Erik Krag tar for seg de forskjellige tolkninger — og mistolkninger — av Dostojevskijs bøker, og stanser opp ved noen av dem. Toppen når han etter min mening i sin analyse av Natasja Fillipovna i «Idioten». Det er mesterskap.

En annen styrke hos Krag er hans sans for detaljens plass i helheten. Hans sikre viten og kjennskap følger leseren som en Ariadne-tråd. Ikke et øyeblikk har vi følelsen av at nå brister tråden, eller at den er sluppet opp. Men den kanskje fineste egenskap ved boken er at den lar noe usagt. Den gir rom for leserens egne tanker og meninger, og fordi den streifer spørsmål og problemer som er vesentlige i vår egen tid, er den blitt noe

mer enn boken om Dostojevskij. Den er en utfordring til leseren.

Fjodor Dostojevskij var først og fremst et kristent menneske for hvem kristendommen ikke var en flukt fra hverdagen. Han gikk inn i sin tid som den var, uten å trekke en tøddel fra dens virkelighet, men hele tiden med blikket rettet mot Gud og sin neste.

Vi har kanskje lov til å la Zosimas store tanke: Alle ting berører hverandre gjensidig, gjelde også for Dostojevskij selv, for jeg tror at det var den han diktet over, og ut fra. Han tilhørte dem som går i første rekke: De urolige hjerter — verdens salt.

Olav Flo.

Lov om trossamfunn

Johannes Smidt: *Lov om trossamfunn sett fra kirkelig synspunkt. Forlaget Land og Kirke, Oslo 1962. 37 s.*

«St. Olav» har tidligere behandlet den nye «innstilling til lov om trossamfunn» som ble fremlagt i høst: Pater Raulin O. P. fremla da en del kritiske bemerkninger til innstillingen fra katolsk synspunkt. Det er verd å nevne at for dem som ikke har tid til å arbeide seg gjennom hele innstillingen, har en av statskirkens representanter i den komité som utarbeidet den, biskop Johannes Smidt, utgitt en liten innføring, med oversikt over de viktigste av de spørsmål den behandler. Han stanser særlig ved et par punkter, nemlig det eiendommelige forslag om at man skal kunne tilhøre statskirken uten å være døpt, og videre spørsmålet om embedsmenns og særlig religionslæreres bekjennelsesplikt. På begge disse punkter dissenterer statskirkens representanter, Smidt og professor *Molland*. Flertallet foreslo nemlig at dissenterer fra samfunn som er godtatt av Kongen også skal få anledning til å undervise i kristendomskunnskap. Biskop Smidts lille innføring er greit oversiktlig — men kanskje i tynneste laget. Det kan imidlertid sikkert være til nytte.

E. G.

Norborg om Norborg

Sverre Norborg: *60 selsomme år. Cappelen, Oslo 1962. 284 s.*

Dr. philos. Sverre Norborg, 20-årenes teologiske vidunderbarn i Norge, har skrevet sin selvbiografi. Det er en bok man setter seg til å lese med atskillig spenning. Sverre Norborg var en mann som en for en menneskealder siden ventet seg meget av i den norske kirke. Glimrende begavet — det må vi iallfall tro ut fra foreliggende verk, men det finnes også andre grunner til å tro det — kom imidlertid Sverre Norborg aldri riktig i gang med noe her hjemme i Norge, best som han var i vei var det noe annet som fanget oppmerksomheten. I 30-årene brøt han endelig over tvert og reiste til USA for godt. Der ble han professor i filosofi ved et universitet i Midtvesten, kom under krigen med i etterretningstjenesten i Washington med Norge som speciale, såvidt en forstår — o! hans munn er lukket med syv segl! — og har i de aller seneste år på ny vendt sin hug til gamlelandet.

Jeg skrev man setter seg til å lese med atskillig spenning. Sverre Norborg fulgte på nært hold tyveårenes teologiske utvikling og kirkelige kamper, han gir også uttrykk for at han var en av de få kirkens menn som skjønnte noe av hva en gruppe som «Mot Dag» drev med, og han var involvert i Oxfordbevegelsens første fremtreden her hjemme, i 1934. Kort sagt, det mangler ikke på stoff, og Norborg har skrevet mange bøker før, han skulle vite både å se det og å anrette det. Men dessverre. Alt farer forbi med lynets hast, intet blir gjenstand for

skikkelig behandling, intet blir analysert. Er denne boken virkelig et speilbilde av Norborgs liv — da forstår man kanskje hvorfor det her hjemme i Norge iallfall alltid ble med tilløp og ansatser. Det er som Norborg ganske riktig har sett uhyre meget, forstått ikke så lite og ant enda meget mer, men han har aldri våget å gi seg i kast med det. Skulle det alltid skje noe, alltid hende noe? Aldri får vi tid til å stoppe, alltid skal Sverre Norborg videre gjennom livet. Og Sverre Norborg får vi til gjengjeld følge, han er bokens sentrum i urovekkende grad. Det er mange måter å skrive selvbiografi på, dette er ikke den beste. «De sa alle at de håpet jeg måtte få Trefoldighet. For Oslos skyld.» Nei, den beste Sverre Norborg møter vi som sjømannsprest i New York under den store krisen, nødsårene fra 1929 av. Her tror vi på *presten* og på *medmennesket* også. Hvorfor fortsatte han ikke på den galei?

Erik Gunnes.

De ukjente år

Robert Aron: De ukjente år i Jesu liv. Nomi Forlag, Stavanger, 1962. 202 s.

«De ukjente år i Jesu liv» — det lyder nesten som tittelen på et stykke vitenskapelig humbug, dersom det da ikke skulle dreie seg om en «esoteriker», som påberoper seg en skjult viten, ut fra hemmelige overleveringer om Jesu liv... Det er imidlertid ingen av delene. Boken vil simpelthen trekke opp den jødiske bakgrunnen for Jesu virke, og vise hvordan hans forkynnelse *også* er bestemt av hans samtids religiøse forestillinger. Her gjør boken en viktig og positiv gjerning. Dette er stoff som er altfor lite kjent av kristenfolket, både i Norge og andre steder. Skal vi forstå det Nye Testamente fullt ut, er det nemlig nødvendig å kjenne bakgrunnen for det. Boken fører leseren inn i det jødiske fromhetsliv slik det kan ha artet seg på Jesu tid, med synagogen som sentrum for landsbyens liv, og templet i Jerusalem for hele nasjonen. Boken er først og fremst en innføring i den jødiske lesning av Tora'en, Moseloven, og skal da også vekke sympati eller iallfall respekt for fariseerne og de lovkyndige, som vårt Nye Testamente selvfølgelig gir et ensidig bilde av.

Forfatteren er en fransk jøde, og han har et ærend med sin bok: Han vil vise at jødedom og kristendom i grunnen ikke er så forskjellige — bare to utformninger av samme religion. Men da vil han bevise for meget. Den kristne religion har en struktur totalt forskjellig fra jødedommens. Det skal ikke hindre oss i å vise all respekt for jødene — Gudsfolket fremfor andre.

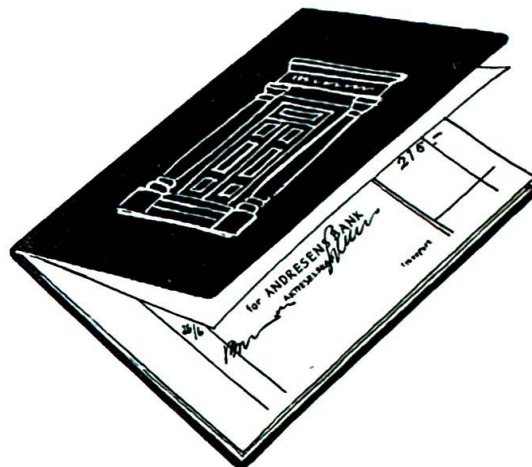
Og det kan være nyttig for en gangs skyld med en bok som minner oss om vår jødiske arv. En annen sak er at boken er langt fra fullstendig selv på dette punkt, de messianske forestillingene eller apokalyptikken har ingen plass i den. Som den er, gir den imidlertid et livfullt og fengslende bilde av den jødedom barnet Jesu'a møtte i tempel og synagoge. Allerede det er nok til å gi den dens verdi. At jøden Robert Aron ikke tror på Jesu guddom kommer nødvendigvis til uttrykk her og der, og undertiden vil det farve hans fremstilling. Det er nok å være oppmerksom på det.

*

Samtidig vil jeg også gjøre bibellesere oppmerksom på et snavneregister over Bibelens personer, som Inger Marie Hersleb *Lossius* har utgitt («Bibelens personer», Forlaget Land og Kirke). Det gir navn og en kort opplysning om hver enkelt person som er nevnt i Bibelen, med henvisning til det eller de bibelsteder der vedkommende er nevnt, dog ikke samtlige, og da mister vel en slik oppslagsbok en del av sin hensikt.

E. G.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

Til hyggestunden
hører
en god tobakk...

TIEDEMANN'S GUL
er gull verd!

AS 0 116

KONTINGENT

Ved innbetaling vennligst skriv abonnentens navn tydelig på tallongen. Hvis adresseforandring, bes det gjort uttrykkelig oppmerksom på dette.

Innbetalingskort var vedlagt nr. 1. Er det noen som ikke har fått det??

UTLANDET

VATIKANET

Paven mottar metodistleder.

Presidenten for Storbritannias metodistkonferanse, Dr. Leslie Davison, avla for noen dager siden en visitt hos pave Johannes XXIII. Samtalen varte en halv times tid og dreide seg vesentlig om konsilet. Paven fikk overrakt metodistkirkens salmebok som gave. Det er første gang en metodistleder i embede besøker paven. — Noen dager tidligere mottok paven også i audiens statsminister MacMillan.

Første apostoliske nuntiar i Afrika opprettet.

Den Hellige Stol har tatt opp diplomatiske forbindelser med den nye afrikanske stat Burundi og gitt sin sendemann der rang av nuntius. Det er det første nuntiat i Afrika. Fra tidligere har den Hellige Stol internuntier i fire afrikanske land — Etiopia, Liberia, Egypt og Senegal. — Burundi er et av de land i Afrika som har høyest prosenttall katolikker blant sine innbyggere.

ENGLAND

Kardinal Godfrey død.

Den engelske kirkes primas, kardinal William Godfrey, erkebiskop av Westminster, døde i slutten av januar etter noen tids sykdom. Han ble 73 år gammel og hadde vært erkebiskop av Westminster siden 1956, da han etterfulgte avdøde kardinal Griffin. — Ved sin hjemkomst fra kardinal Godfreys begravelse døde den irske kirkes primas,

kardinal D'Alton, erkebiskop av Armagh. Han var 80 år gammel og hadde beledt sin nåværende stilling siden 1946.

SPANIA

Prest dømt til åtte års fengsel.

En spansk feltprest ble nylig dømt til åtte års fengsel. Anklagen gikk først ut på «kommunisme», men ble senere forandret til «sympati med den «Folkelige Frigjøringsbevegelse».

SUDAN

Kristenforfølgelsene øker.

I de siste månedene er de sudanesiske myndigheters holdning til de kristne slått ut i åpen forfølgelse. I de siste årene er kristne misjonærer stadig blitt utvist, men regjeringens aktivitet på dette området har øket vesentlig siden 15. november. På to måneder er nå 83 katolske og 37 protestantiske misjonærer blitt utvist, og det ser ut til at regjerin-

Pastor d'Auchamp's Rejser 1963.

13/5—5/6	1—24/7	8—31/7	9—28/9
Kbh. Ravenna Rom Assisi Kbh.	Ravenna Rom Assisi Kbh.	Rom Assisi Kbh.	Rom Assisi Kbh.
d.Kr. 1.200	d.Kr. 1.200	d.Kr. 1.135	d.Kr. 1.000

Med alle Grupper følger kyndig historisk og religiøs Leder.

Oplysninger og Program:

Revisor E. Scharitz, Ø. Farimagsgade 18, København Ø.

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikfabrikk

Tif. 83 41 84 - DRAMMEN

TYRILYS

^{1/3} TYRI
FABRIKKER.

Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

HALDEN

Halden-
firmaer

Gunnar Setterquist
Elektrisk forretning. Aut. installatør

HALDEN - BERG - IDD

Tif. 1981 og 1733 — Storgt. 1

Karl Knap ^{1/3}

Tif. 2710

Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning
Linoleum

SIGURD GRØNNERN
Manufaktur og utstyr

Tif. 2746

A/S HALDENS BRYGGERI

F. JØRGENSEN

Aut. rørlegger - Rørhandel

Tif. 1844 - 2535

HALDEN FARVEHANDEL

A. Sandaker, Torvet

Tif. 1264

Paul Johannesen

Allt i ut og optik

TELF. 20 11

ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK

Dører — Vinduer — Trapper
Kjøkkeninnredninger

Tif. 1630

gen vil berøve de kristne enhver hjelp av utenlandske prester.

De kristne er konsentrert i Syd-Sudan, der muhammedanismen ennå ikke er trengt igjennom, og en halv million negre etterhvert er gått over til kristendommen — de fleste til katolisismen. Den muhammedanske regjeringen ønsker imidlertid å islamisere og arabisere også denne delen av landet. Det er de kristne forbudt å uttale seg offentlig om politiske og sosiale spørsmål, ennvidere har de ikke lov å meddele religionsundervisning til mindreårige eller døpe dem, uten tillatelse fra myndighetene — en tillatelse som fortrinnsvis ikke blir gitt. Det berettes også om bevæpning av muhammedanske lærere og embedsmenn som er sendt sydover for å forkynne Islam, og troppekonsentrasjoner. Tusener av flyktninger kommer over grensene til Uganda og Kongo.

Sudan har forløbig bare tolv innfødte katolske prester, og én biskop — biskop Ireneus Dud av Wau. Han forlot i høst konsilet for å søke å avverge utvisningene av misjonærer, men uten hell. Et månedslangt offisielt besøk av en ut-sending fra Vatikanet, den apostoliske delegat *McGeough*, ga like lite resultat.

TSJEKKOSLOVAKIA

I fengsel for helgenbilder.

En mann i Slovakia ble forleden dømt til tre års fengsel og formuesinn-dragning, fordi han hadde fremstilt små bilder med bibelske scener. Disse bildene, som betegnes som «smuss» av et kommunistisk blad, hadde vedkommende fabrikant solgt til katolske geistlige. (KNA)

VEST-TYSKLAND

For trafikksikkerhet.

Alle prester i bispedømmet Münster blir herefter pålagt å ha sikkerhetsbelter installert i sine biler. Biskopen vil bare gi en prest tillatelse til å ha bil under forutsetning av at slike belter blir installert.

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

Bergens-
firmaer

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

BERGEN

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482

Johan H.
BENZON
A/S
En gros - Telefon 10106

Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE A/S
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN - OSLO

Eches Farvehandel

NYGÅRDSGT. 4

All slags
skadeforsikring

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: <Kjell>

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler

EDVARSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 1220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

KLEMET JOHANSEN

Fredrikstad Begravelsesbyrå

Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062

1885

75 år

1960

Andr. Panne

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Storgt. 4 - Fredrikstad

Tlf. 2945

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Joh. Weydahl & Co.

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Hva koster en ulykkesforsikring?
Spør oss, vi hjelper Dem med
alle opplysninger

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

WISBECH
BYTJESLSKAB

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90